

Suvestinė redakcija nuo 2022-06-29

Įstatymas paskelbtas: Žin. 2006, Nr. [144-5464](#), i. k. 1061010ISTA000X-987

TAR pastaba. *Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo nauja redakcija, išskyrus 7 straipsnio 1, 3, 4 punktus ir 10 straipsnio 1 dalies 1 ir 3 punktus, įsigalioja 2022 m. spalio 1 d.*

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIV-1147](#), 2022-06-21, paskelbta TAR 2022-06-28, i. k. 2022-13886

Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymas

Nauja redakcija nuo 2022-06-29:

Nr. [XIV-1147](#), 2022-06-21, paskelbta TAR 2022-06-28, i. k. 2022-13886

LIETUVOS RESPUBLIKOS VAIKŲ IŠLAIKYMO IŠMOKŲ ĮSTATYMAS

2006 m. gruodžio 19 d. Nr. X-987
Vilnius

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šiuo įstatymu nustatomas valstybės įsipareigojimo garantuoti šio įstatymo nustatyto dydžio vaiko išlaikymą, kai yra šiame įstatyme nustatytos sąlygos, vykdymas ir valstybės mokamų išmokų, skirtų vaikams išlaikyti (toliau – išmokos), administravimo pagrindai.

2. Šis įstatymas taikomas asmenims, nesukakusiems 18 metų, taip pat vyresniems negu 18 metų asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis ir kuriems iki sukankant 18 metų buvo nustatytas neįgalumas (toliau – vaikas), ir vienam iš tėvų, su kuriuo teismo sprendimu arba tėvų susitarimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, arba globėjui (rūpintojui), kuris kreipiasi dėl išmokų mokėjimo ir kuris atitinka šiame įstatyme nustatytas sąlygas, taip pat asmenims, kurie teismo sprendimu arba pagal teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį privalo mokėti vaiko išlaikymo lėšas, bet nevykdo teismo sprendimo arba nemoka visos teismo priteistos sumos.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Išmokų administratorius** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jos paskirta Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaiga.

2. **Pareiškėjas** – vienas iš tėvų, su kuriuo teismo sprendimu arba tėvų susitarimu nustatyta vaiko gyvenamoji vieta, arba vyresnis negu 18 metų asmuo, kuriam nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis ir kuriam iki sukankant 18 metų buvo nustatytas neįgalumas, arba globėjas

(rūpintojas), kuris kreipiasi į išmokų administratorių dėl išmokų mokėjimo.

3. **Skolininkas** – asmuo, kuris teismo sprendimu arba pagal teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį privalo mokėti vaiko išlaikymo lėšas, bet nevykdo teismo sprendimo arba nemoka visos teismo priteistos sumos.

4. **Vaiko išlaikymo lėšos** – lėšos vaikui išlaikyti, kurias privalo skirti asmuo pagal teismo sprendimą arba teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį ir kurios mokamos kiekvieną mėnesį.

5. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatyme.

II SKYRIUS

IŠMOKŲ ŠALTINIAI, IŠMOKŲ ADMINISTRATORIAUS SĄNAUDŲ KOMPENSAVIMAS, IŠMOKŲ ADMINISTRATORIAUS TEISĖS

3 straipsnis. Išmokų šaltiniai

Išmokos mokamos iš Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

4 straipsnis. Išmokų administratoriaus veiklos sąnaudų kompensavimas

Išmokų administratoriaus patiriamos išmokų skyrimo, mokėjimo ir išieškojimo sąnaudos kompensuojamos pagal Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytą procentinį dydį šioms sąnaudoms kompensuoti iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.

5 straipsnis. Išmokų administratoriaus teisės

1. Išmokų administratorius turi teisę gauti iš juridinių ir fizinių asmenų duomenis ir informaciją, reikalingus išmokų administratoriaus funkcijoms vykdyti.

2. Duomenis ir informaciją, reikalingus išmokų administratoriaus funkcijoms vykdyti, juridiniai ir fiziniai asmenys privalo neatlygintinai raštu arba elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikti išmokų administratoriui per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos arba duomenų teikimo sutartyje nustatyta tvarka ir terminais.

III SKYRIUS

IŠMOKOS, JŲ SKYRIMAS IR MOKĖJIMAS

6 straipsnis. Išmokų dydžiai

1. Išmokų administratorius skiria ir moka išmokas, lygias teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatytam vaiko išlaikymo lėšų dydžiui.

2. Kai vaikas gauna dalį teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto vaiko išlaikymo lėšų, išmokų administratorius skiria ir moka teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatytos ir skolininko mokamos sumos skirtumą.

3. Šio straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytais atvejais išmoka vienam vaikui per mėnesį negali būti didesnė negu 1,8 bazinės socialinės išmokos dydžio, galiojusio mėnesį, už kurį mokama išmoka.

7 straipsnis. Teisė į išmokas

Vaikas turi teisę į išmokas, jeigu kreipiantis ir priimant sprendimą dėl išmokų skyrimo tenkinamos visos šios sąlygos:

- 1) vaikas yra Lietuvos Respublikos pilietis, asmuo be pilietybės arba užsienietis;
- 2) antstoliui pradėjus vykdomąją bylą dėl vaiko išlaikymo priverstinio išieškojimo arba atsisakius ją pradėti, kai vaiko išlaikymo išieškojimas pagal Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nuostatas nėra vykdomas, nes skolininkas gyvena ne Lietuvos Respublikoje, vaikas ilgiau kaip mėnesį negauna vaiko išlaikymo lėšų ar gauna tik jų dalį, ir (arba) vaikas negauna analogiškų išlaikymo išmokų iš kitų valstybių institucijų;
- 3) pareiškėjas yra Lietuvos Respublikos pilietis, asmuo be pilietybės arba užsienietis;
- 4) vaikas ir (ar) pareiškėjas, kurie yra asmenys be pilietybės arba užsieniečiai, nuolat gyvena Lietuvos Respublikoje ir duomenys apie jų gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje (neturinčių gyvenamosios vietos – apie savivaldybę, kurios teritorijoje jie gyvena) yra įrašyti į Lietuvos Respublikos gyventojų registrą.

8 straipsnis. Kreipimasis dėl išmokų

Pareiškėjas, kreipdamasis į išmokų administratorių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintuose Vaikų išlaikymo išmokų nuostatuose (toliau – Nuostatai) nustatyta tvarka turi pateikti:

- 1) prašymą skirti ir mokėti išmoką (toliau – prašymas);
- 2) įsiteisėjusį teismo sprendimą arba teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį ar patvirtintas jų kopijas, nuorašus ar išrašus, kuriuose nustatytas vaiko išlaikymo lėšų dydis periodinėmis išmokomis;
- 3) sąskaitos, į kurią skolininkas moka ar turi mokėti vaiko išlaikymo lėšas, išrašą, patvirtinantį, kad vaikas ilgiau kaip mėnesį negavo viso arba dalies teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto išlaikymo, jeigu vaiko išlaikymo išieškojimas pagal

Civilinio proceso kodekso nuostatas nėra vykdomas, nes skolininkas gyvena ne Lietuvos Respublikoje;

4) šio įstatymo 7 straipsnyje nurodytas sąlygas patvirtinančius dokumentus, jeigu reikiamų duomenų ar dokumentų išmokų administratorius negali gauti iš registrų ar valstybės informacinių sistemų.

9 straipsnis. Išmokų skyrimas ir mokėjimas

1. Išmokas skiria ir moka išmokų administratorius, vadovaudamasis šiuo įstatymu ir Nuostatais. Išmokos skiriamos išmokų administratoriaus sprendimu nuo prašymo pateikimo mėnesio pirmos dienos.

2. Išmokos už kiekvieną praėjusį mėnesį mokamos Nuostatuose nustatyta tvarka.

3. Sprendimas dėl išmokų skyrimo arba neskystimo priimamas per 10 darbo dienų nuo visų reikiamų dokumentų ir duomenų gavimo dienos.

4. Jeigu išmokų mokėjimo laikotarpiu išmokų dydis, nurodytas šio įstatymo 6 straipsnyje, pasikeitė dėl bazinio socialinės išmokos dydžio pasikeitimo, periodinėmis išmokomis priteisto išlaikymo sumos indeksavimo, teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto vaiko išlaikymo lėšų dydžio pasikeitimo ir (arba) skolininko teikiamo išlaikymo dydžio pasikeitimo, paskirtos išmokos perskaičiuojamos vadovaujantis Nuostatuose įtvirtintomis taisyklėmis.

5. Išmokos neskiriamos, jeigu kreipiantis į išmokų administratorių dėl išmokų skyrimo vaikas neatitinka bent vienos šio įstatymo 7 straipsnio 1, 2 ir 4 punktuose nustatytos sąlygos ir (arba) pareiškėjas neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 3 ir 4 punktuose nustatytų sąlygų, ir (arba) nepateikia visų šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų dokumentų. Pareiškėjas apie sprendimą neskirti išmokų informuojamas Nuostatuose nustatyta tvarka.

6. Pareiškėjas ir skolininkas apie priimtą sprendimą skirti išmokas informuojami Nuostatuose nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Išmokų mokėjimo nutraukimas

1. Išmokų administratorius nutraukia išmokų mokėjimą, jeigu tenkinama bent viena iš šių sąlygų:

1) vaikas neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 4 punkte nurodytos sąlygos – nuo faktinių aplinkybių atsiradimo dienos;

2) vaikas neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 2 punkte nurodytos sąlygos – nuo faktinių aplinkybių atsiradimo mėnesio pirmos dienos;

3) pareiškėjas neatitinka šio įstatymo 7 straipsnio 4 punkte nurodytos sąlygos – nuo faktinių aplinkybių atsiradimo dienos;

4) atsiranda Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.194 straipsnio 4 dalyje nustatytos priteistų vaiko išlaikymo lėšų išieškojimo nutraukimo sąlygos – nuo faktinių aplinkybių atsiradimo dienos;

5) pareiškėjas išmokų administratoriui raštu pateikia prašymą nutraukti išmokų mokėjimą – nuo pareiškėjo prašyme nurodytos datos, o jeigu data nenurodyta, – nuo pareiškėjo prašymo gavimo dienos;

6) pareiškėjui apribota tėvų valdžia arba globėjas (rūpintojas) atleistas ar nušalintas nuo globėjo (rūpintojo) pareigų atlikimo, arba vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba) – nuo teismo sprendimo, kuriuo apribota tėvų valdžia, arba teismo nutarties, kuria globėjas (rūpintojas) atleistas ar nušalintas nuo globėjo (rūpintojo) pareigų atlikimo, arba vaikui nustatyta nuolatinė globa (rūpyba), įsiteisėjimo dienos arba teismo sprendime ar teismo nutartyje nurodytos datos;

7) pareiškėjas yra miręs, pripažintas nežinia kur esančiu arba paskelbtas mirusiu – nuo mirties datos arba nuo teismo sprendime pripažinti pareiškėją nežinia kur esančiu arba paskelbti jį mirusiu nurodytos datos;

8) vaikui nustatyta laikinoji globa (rūpyba) – nuo vaiko laikinosios globos (rūpybos) nustatymo dienos;

9) skolininkas yra miręs arba paskelbtas mirusiu – nuo skolininko mirties datos arba nuo teismo sprendime paskelbti skolininką mirusiu nurodytos datos;

10) uždaryta sąskaita kredito, mokėjimo ir (arba) elektroninių pinigų įstaigoje, į kurią pervedamos išmokos ir vaiko išlaikymo lėšos, ir pareiškėjas per Nuostatuose nustatytą terminą nepateikė naujos sąskaitos numerio – nuo mėnesio, einančio po mėnesio, už kurį buvo išmokėtos išmokos, pirmos dienos, o jeigu išmokos nebuvo mokamos, – nuo išmokų skyrimo dienos;

11) įsiteisėjusiu teismo sprendimu nuginkčyta tėvystė (motinystė) – nuo teismo sprendime nurodytos datos arba nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo datos;

12) pareiškėjas nepateikė šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodyto dokumento – nuo einamųjų metų balandžio 1 d.

2. Sprendimas nutraukti išmokų mokėjimą priimamas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo:

1) duomenų ar dokumentų, patvirtinančių šio straipsnio 1 dalies 1–11 punktuose nurodytas sąlygas, gavimo dienos;

2) šio straipsnio 1 dalies 12 punkte nurodytos datos, kai pareiškėjas nepateikia šio įstatymo 12 straipsnio 5 punkte nurodyto dokumento.

3. Pareiškėjas ir skolininkas apie priimtą sprendimą nutraukti išmokų mokėjimą informuojami Nuostatuose nustatyta tvarka, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 7 ir 9 punktuose

nustatytus atvejus.

11 straipsnis. Pakartotinis kreipimasis dėl išmokų skyrimo ir mokėjimo

1. Pareiškėjas turi teisę pakartotinai kreiptis į išmokų administratorių dėl išmokų skyrimo, jeigu buvo atsisakyta skirti išmokas pagal šio įstatymo 9 straipsnio 5 dalį arba išmokų mokėjimas buvo nutrauktas esant šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalyje nurodytoms sąlygoms.

2. Kai pareiškėjas pakartotinai kreipiasi į išmokų administratorių dėl išmokų skyrimo, vaikas turi atitikti šio įstatymo 7 straipsnio 1, 2 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas, o pareiškėjas turi atitikti šio įstatymo 7 straipsnio 3 ir 4 punktuose nustatytas sąlygas ir pateikti visus šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytus dokumentus.

3. Kai pareiškėjas pakartotinai kreipiasi į išmokų administratorių dėl išmokų skyrimo, išmokos skiriamos ir mokamos nuo pakartotinio kreipimosi mėnesio pirmos dienos.

4. Jeigu išmokų mokėjimas buvo nutrauktas esant šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 6, 7 ir 8 punktuose nurodytoms sąlygoms ir dėl išmokos skyrimo tam pačiam vaikui kreipiasi kitas pareiškėjas, pateikdamas visus šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytus dokumentus, šios išmokos skiriamos ir mokamos Nuostatuose nustatyta tvarka už praėjusį laikotarpį, už kurį šios išmokos nebuvo išmokėtos ankstesniam pareiškėjui.

IV SKYRIUS

PAREIŠKĖJO IR SKOLININKO PAREIGOS

12 straipsnis. Pareiškėjo pareigos

Pareiškėjas privalo:

1) išmokų administratoriui teikiamame prašyme nurodyti išsamią ir teisingą informaciją, įrodančią vaiko teisę gauti išmokas, sąskaitą, į kurią turi būti pervedamos teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatytos vaiko išlaikymo lėšos, bei pateikti išmokoms gauti būtinus dokumentus;

2) pranešti išmokų administratoriui apie šio įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 1–4, 6, 8–11 punktuose nurodytas sąlygas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo tos dienos, kurią sužinojo ar turėjo sužinoti apie šių sąlygų atsiradimą;

3) pranešti išmokų administratoriui apie prašyme pateiktų duomenų pasikeitimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šių duomenų pasikeitimo dienos;

4) grąžinti neteisėtai gautas išmokas;

5) iki kiekvienų metų kovo 31 d. pateikti išmokų administratoriui šio įstatymo 8 straipsnio 3 punkte nurodytos sąskaitos išrašą ar kitą užsienio valstybės dokumentą, patvirtinantį, kad vaikas

praėjusiais kalendoriniais metais negavo viso arba dalies teismo sprendimu arba teismo patvirtinta vaiko išlaikymo sutartimi nustatyto išlaikymo, jeigu vaiko išlaikymo išieškojimas pagal Civilinio proceso kodekso nuostatas nėra vykdomas, nes skolininkas gyvena ne Lietuvos Respublikoje.

13 straipsnis. Skolininko pareigos

Skolininkas privalo:

- 1) pateikti išmokų administratoriui informaciją, turinčią įtakos skiriant ir mokant išmokas;
- 2) grąžinti išmokų administratoriui išmokėtas išmokas.

V SKYRIUS

IŠMOKĖTŲ IŠMOKŲ IŠIEŠKOJIMAS

14 straipsnis. Išmokėtų išmokų išieškojimas iš skolininko ir išmokų administratoriaus atgręžtinio reikalavimo teisė

1. Išmokų administratorius, šio įstatymo nustatyta tvarka mokantis išmokas, nuo išmokos išmokėjimo momento įgyja teisę išieškoti iš skolininko išmokėtas išmokas. Antstolis pagal vykdomąjį dokumentą iš skolininko išieškomą vaiko išlaikymo lėšų skolą mažina išmokų administratoriaus išmokėtų išmokų dydžiu.

2. Išmokėtos išmokos iš skolininko išieškomos Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatytais valstybinio socialinio draudimo įmokų priverstinio išieškojimo būdais ir terminais. Išmokų administratoriaus sprendimas iš skolininko išieškoti išmokėtas išmokas kartu yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

3. Išmokėtų išmokų įsiskolinimą valstybės biudžetui galima grąžinti dalimis pagal išmokų administratoriaus nustatytą tvarką. Skolos grąžinimo dalimis terminas negali būti ilgesnis kaip 60 mėnesių.

4. Jeigu mirusio skolininko turtą paveldi skolininko vaikai, kuriems ir buvo mokamos vaikų išlaikymo išmokos, skolininko įsiskolinimas, likęs iki jo mirties dienos, nėra išieškomas, o yra nurašomas išmokų administratoriaus nustatyta tvarka.

15 straipsnis. Dėl pareiškėjo kaltės neteisėtai gautų išmokų išieškojimas

1. Nustačius, kad išmokos buvo išmokėtos neteisėtai, nes kreipdamasis dėl išmokų pareiškėjas pateikė neteisingus duomenis, reikalingus išmokoms skirti, arba išmokų mokėjimo laikotarpiu šiame įstatyme nustatytais terminais ir tvarka nepranešė apie atsiradusias aplinkybes, turinčias įtakos teisei į išmokas arba išmokų dydžiui, pareiškėjas privalo grąžinti išmokų administratoriui visą neteisėtai gautą pinigų sumą iš karto arba dalimis.

2. Neteisėtai gautų išmokų grąžinimo dalimis terminas negali būti ilgesnis kaip 60 mėnesių nuo išmokų administratoriaus raginimo grąžinti neteisėtai gautas pinigų sumas įteikimo pareiškėjui dienos.

3. Pareiškėjo negrąžintos neteisėtai gautos išmokos išieškomos Valstybinio socialinio draudimo įstatyme nustatytais valstybinio socialinio draudimo įmokų priverstinio išieškojimo būdais, taip pat Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje nustatyta tvarka.

16 straipsnis. Išieškotų išmokėtų išmokų panaudojimas

Iš skolininko išieškotos ar jo grąžintos išmokėtos išmokos, taip pat iš pareiškėjo išieškotos ar jo grąžintos neteisėtai gautos išmokos pervedamos į valstybės biudžetą Vyriausybės nustatyta tvarka.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

VALDAS ADAMKUS

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XI-2350](#), 2012-11-06, Žin., 2012, Nr. 132-6678 (2012-11-15), i. k. 1121010ISTA0XI-2350
Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo 14 straipsnio pakeitimo įstatymas
2.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-650](#), 2017-09-28, paskelbta TAR 2017-10-09, i. k. 2017-16000
Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymas
3.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIII-928](#), 2017-12-19, paskelbta TAR 2017-12-29, i. k. 2017-21601
Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-650 1 straipsnio pakeitimo įstatymas
4.
Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, Nutarimas
Nr. [KT44-N13/2019](#), 2019-11-08, paskelbta TAR 2019-11-08, i. k. 2019-17963
Dėl Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo fondo įstatymo ir Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymo nuostatų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai
5.
Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas
Nr. [XIV-1147](#), 2022-06-21, paskelbta TAR 2022-06-28, i. k. 2022-13886
Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymo Nr. X-987 pakeitimo įstatymas